

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ ЮРИДИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В УКРАЇНІ

CURRENT CONDITION OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT OF THE PROBLEMS OF LEGAL STRUCTURES IN UKRAINE

Підгородський Б.М., аспірант кафедри теорії держави та права
Національна академія внутрішніх справ

У статті автором приділено увагу актуальній темі загальнотеоретичної юриспруденції, пов'язаної із процесом конструювання, моделювання, формування алгоритмів правової діяльності, також кореляцією її із практичною складовою. Науковою новизною зазначеної статті є аналіз сучасного стану вітчизняної правничої науки щодо загальнотеоретичної розробленості питань юридичних конструкцій. Варто також зазначити, що представники різних епох та правових шкіл підходили до тлумачення цього феномену доволі обережно, а значного розголосу окреслена проблематика набула за часів радянського союзу. Однак, з огляду на сучасні реалії вітчизняного правознавства, запропонована до обговорення тема, набуває нового наукового забарвлення в інтепретації. Відтак, у процесі написання наукової статті та для розкриття поставлених перед автором задач було використано герменевтичний підхід, а також методи класифікації та структурування.

На основі проведеного аналізу сучасного стану наукових правових досліджень з питань юридичних конструкцій можна дійти висновків, що на теренах нашої держави наукової актуальності зазначене правове явище набуло починаючи з початку ХХІ ст., що проявляється у наявності значної кількості відповідних напрацювань як у періодичних фахових публікаціях, так і у дисертаційних роботах. При цьому, проблематика юридичних конструкцій до теперішнього часу має здебільшого галузеве (цивільне, кримінальне, адміністративне, сімейне, фінансове, податкове, соціального забезпечення тощо) «забарвлення», що характеризує більшу частину досліджень з практичної сторони. Поміж тим, більша частина наукових надбань зосереджена на питаннях щодо поняття юридичної конструкції, її змісту, видової класифікації та функцій, які мають доволі поверхові висвітлення, що зумовлює необхідність у подальшому додатковому приверненні уваги представників теорії права.

Ключові слова: стан наукової розробленості, юридичні конструкції, наукові дослідження, загальнотеоретичне спрямування.

In the article the author pays attention to the actual topic about general theoretical jurisprudence related to the process of constructing, modeling, formation of algorithms of legal activity, as well as its correlation with the practical component. The scientific novelty of this article is the analysis of the current conditions of domestic legal science on the general theoretical development of the issue of legal constructions. It is also worth noting that representatives of different eras and legal schools approached the interpretation of this phenomenon quite cautiously, and the outlined problems gained considerable publicity during the Soviet Union. However, a new topic proposed for discussion in view of modern realities of domestic jurisprudence and its acquires a new scientific color of interpretation. Therefore, in the process of writing a scientific article and to reveal the tasks that were set before the author, a hermeneutic approach was used, as well as methods of classification and structuring.

According to the analysis of the current conditions of scientific legal research about legal constructions, we can conclude, that in the territory of our state this legal phenomenon has acquired scientific relevance since the beginning of the XXI century, which is manifested in the presence of a significant number of relevant developments, both in periodical professional publications and dissertations. At the same time, the issue of legal constructions so far has mostly spectral (civil, criminal, administrative, family, financial, tax, social security, etc) «color», which characterizes most of the research from a practical point of view. Meanwhile, most of the scientific assets are focused on issues related to the concept of legal construction, its content, type classification and functions, which have rather superficial coverage, which necessitates further additional attention of representatives of legal theory.

Key words: condition of scientific development, legal constructions, scientific researches, general theoretical direction.

Постановка проблеми. Питання розуміння, сприйняття та відтворення юридичних конструкцій привертало увагу творців права від початку його формування. Поступово, із розвитком науки та світосприйняття змінювалися і підходи до тлумачення цього правового явища. Представники різних епох та правових шкіл підходили до інтепретації цього феномену доволі обачно. Як виявилося, найбільшого наукового розголосу питання юридичних конструкцій здобуло за часів радянської доби, де провідною вважалась концепція, що юридичні конструкції є елементом правової техніки.

Акцентуючи увагу на сучасних надбаннях вітчизняної юридичної науки, варто відмітити, що проблематика розуміння юридичних конструкцій часткового змінилася, проте все ще потребує подальшого дослідження. Саме тому, для формування тенденцій подальшого наукового розвитку, ввачається за потрібне проаналізувати сучасний стан розробленості цього напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зокрема, значний науковий внесок у розвиток проблематики світосприйняття та теоретичного наповнення здійснили такі вітчизняні учені як: А.О. Осауленко, І.І. Бабіна, А.О. Дутко, М.С. Кельман, О.В. Скрипник, Г.І. Неліпович (Бойко), О.В. Зінченко, та деякі інші вчені, зокрема й ті, які загалом займалися проблемами галузевого рівня. При цьому привертас увагу те, що більша частина наукових напрацювань зосереджена у межах періодичних видань,

значна частина яких також має галузеве походження. Саме тому, головною метою цієї статті є на основі наявних доктринальних даних здійснити аналіз сучасного стану наукової розробленості явища юридичної конструкції у межах вітчизняної юриспруденції. Задля досягнення поставленої перед автором мети, необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити джерельну базу з питань юридичної конструкції, що розміщена у періодичних виданнях;
- здійснити аналіз наявних вітчизняних дисертаційних робіт загальнотеоретичного спрямування, предметом вивчення яких безпосередньо визначено питання юридичних конструкцій.

Виклад основного матеріалу. Попри тридцятиріччя незалежності України, як окремої держави, варто констатувати той факт, що у сфері наукових надбань значна частина напрацювань, особливо дев'яностих років минулого століття, все-таки тяжіла до здобутків радянської доби. Не оминуло це й питання щодо розуміння та переосмислення такого правового феномену як «юридична конструкція». Лише згодом, у зв'язку із переорієнтування на глобалізаційні аспекти праворозуміння та можливістю доступу до наукових напрацювань вчених різних епох перед юридичною теоретичною наукою постало питання щодо необхідності переосмислення якості наявного законодавства, а отже й проблематики юридичної конструкції як основного елементу правотворчості та правореалізації.

Варто також акцентувати і на тому, що здебільшого питання юридичної конструкції розкривалися кризь призму галузевого законодавства, що у свою чергу розглядало це поняття у більш широкому розумінні, на відміну від суто теоретичного сприйняття. Так, наприклад, доволі розповсюдженим є використання юридичних конструкцій у приватноправових галузевих науках, зокрема цивільному праві.

Відтак, у 2008 р. виходить друком наукова стаття О.О. Воронюк «Юридична особа як нормативна конструкція», провідною метою якої стала теоретичне осмислення наявних нормативних уявлень про природу юридичної особи. При цьому, автором звернуто увагу на формування концепції елементів конструкції юридичної особи, де провідну роль, як компоненти, відіграють мета її створення, засновники (учасники), майно, органи керівництва, установчі документи, правове положення та порядок припинення [1, с. 77-85].

Продовженням такого наукового пошуку можна виявити у науковій роботі Ю.М. Жорнокуй (2016), де автор у своїй статті розглядав питання проблематики застосування конструкції «юридична особа публічного права» [2, с. 41-48].

Цікавим для наукового сприйняття є праця О.М. Коморного «Договір як юридична конструкція» (2014), у якій досліджено договір як найбільш гнучку правову форму, що може опосередковувати найрізноманітніші суспільні відносини, розглядаючи їх як соціально-правову систему та універсальну правову конструкцію. При цьому, автор приділяє увагу методологічному значенню категорії «юридична конструкція», що сприяє розумінню природи та суті договору [3].

Схожою за предметом дослідження видається наукова стаття М. Біленко «Загальні положення про договір як цивільничну конструкцію» (2014) аналізуючи яку можна дійти висновку, що автор на основі диференціації договорів формує їх у певні групи за схожими критеріями, при цьому кожна група таких договорів характеризується наявністю специфічної договірної конструкції [4, с. 35-40].

Пізнавальним видається у науковій доробок М.Є. Василенко («Юридичний інтерес як особлива юридична конструкція в системі цивільного права», 2015), присвячений аналізу закордонної та вітчизняної літератури щодо природи та конструкції юридичного інтересу в системі цивільного права. Зокрема, аргументовано позицію про те, що юридичний інтерес є особливою юридичною конструкцією, який у свою чергу є елементом правового механізму й забезпечує узгодження правової та фактичної рівності суб'єктів у сфері цивільного права [5, с. 102-105].

У статті Д.С. Спесивцева «Реєстрація речових прав на нерухоме майно як конструкція юридичного факту в майнових правовідносинах» (2015) досліджується питання реєстрації речових прав на нерухоме майно як юридичний факт у майнових правовідносинах. При цьому конструкція розкривається кризь призму державної реєстрації як юридичного факту, що передбачає вплив на весь механізм правового регулювання. Проаналізовано і розкрито особливості конструкції реєстрації речових прав на нерухоме майно як юридичного факту і способу фіксації юридичних фактів в майнових правовідносинах [6, с. 65-70].

Також в галузі сімейного права варто звернути увагу на напрацювання О.С. Простибоженко, який розглядав питання про юридичну конструкцію «договору в інтересах сім'ї» у майнових правовідносинах подружжя: досвід європейських держав і перспективи гармонізації національного законодавства (2016). На основі наявних нормативних та доктринальних джерел країн Європи автором висвітлено особливості правового регулювання конструкції договору, який укладається одним із подружжя і породжує зобов'язання також для другого із подружжя [7, с. 190-195].

Окрім сімейного та цивільного права не минуло питання існування юридичних конструкцій і сферах соціального забезпечення та пов'язаного із ним трудового права. Відтак, стаття С.М. Синчук «Юридична конструкція соціально-забезпечувального зобов'язання» (2009) присвячена визначенню базової юридичної конструкції права соціального забезпечення. Науковець обстоює позицію, що соціально-забезпечувальне зобов'язання є системоутворюючою конструкцією, що об'єднує всі структурні елементи права соціального забезпечення [8, с. 121-126].

Інша вчена А.А. Благодир у своєму науковому напрацюванні «До питання про теоретичні конструкції в науці права соціального забезпечення» (2013) дослідила основні науково-теоретичні конструкції права соціального забезпечення, проаналізувавши при цьому зміст такої базової конструкції як: «право людини на життя» та її зв'язок із соціально-економічними правами [9, с. 225-232].

Звертаючи свою увагу на галузь трудового права цікавим для наукового пізнання є праця Н.Д. Гетьманцевої «Трудовий договір як множинна правова конструкція» (2019), де розкрито питання, пов'язані з правовою характеристикою трудового договору як множинної, складної правової конструкції [10, с. 49-54].

Не менш застосовуваним для розкриття юридичних конструкцій є сфера кримінального права та процесу. Відтак, в галузі кримінального права у статті О.О. Книженко «Кримінально-правова санкція як юридична конструкція» (2011), розглянуто проблемні питання побудови кримінально-правових санкцій, де останню автор розглядає як своєрідну правову конструкцію [11, с. 314-320].

У науковому доробку Н.О. Антонюк «Усічений склад злочину: необхідна юридична конструкція чи міф?» (2014) йдеться про види складів злочину за конструкцією об'єктивної сторони, оскільки в їх основі лежить різна специфіка конструювання [12, с. 87-89].

У науковій праці М.М. Головач «Давність як юридична конструкція в кримінальному праві України» (2014) аналізуються питання давності як юридичної конструкції в кримінальному праві, де визначено п'ять її елементів. При цьому, автором запропоновано власне визначення поняття «давність» як юридичної конструкції в кримінальному праві України [13, с. 18-21].

М.Є. Шумило в науковій статті «Юридична конструкція доказів у кримінальному провадженні» (2018), пропонує розглядати доказ, як юридичну конструкцію, що містить нормативно-процедурний, знаннєвий, судово-інтерпретаційний, фактовстановлюючий сегменти [14, с. 59-67].

Іншою галуззю права, де питання юридичних конструкцій із суто теоретичної площини перетікає у практичну – є адміністративне право. Саме тому, цікавим для наукового сприйняття буде робота А.О. Буличева «Юридична конструкція адміністративно-правового статусу військовослужбовця внутрішніх військ МВС України» (2013). Керуючись загальними теоретичними знаннями про правовий статус особи із подальшим доповненням, у якості прикладів, положеннями із законодавчої бази, обґрунтовується позиція, що до фундаментальних компонентів юридичної конструкції адміністративно-правового статусу військовослужбовця Національної гвардії України можна віднести права, обов'язки й відповідальність особи, що реалізуються в певних правовідносинах та закріплені правовими нормами [15, с. 155-160].

Не минуло питання використання юридичних конструкцій й фінансової сфери. Зокрема, у напрацюваннях «Про відповідність нормативної конструкції фінансової відповідальності за Податковим кодексом України конституційним принципам юридичної відповідальності» (2013) С.А. Жулавський здійснив кореляцію між юридичною конструкцією фінансової відповідальності за Податковим кодексом України із конституційними принципами юридичної відповідальності, за результатом якої робить

висновок про необхідність нормативного вдосконалення першої [16, с. 85-90].

Звертаючи свою увагу на загальнотеоретичні напрацювання, варто зазначити, що феномен юридичної конструкції сприймається правниками-теоретиками у багатовекторному світосприйнятті. Відтак, одним із загальнотеоретичних напрацювань, що є доволі цікавим з точки зору розширеного світосприйняття є дослідження Л.М. Герасіна – «Глобальна конструкція політичної системи світу в умовах геополітичних зрушень сучасності» (2014), у якому юридичні конструкції постають у глобальному аспекті, а саме як конструкції світової політичної системи, що є залежними від політичного досвіду окремих держав, рівня розвитку сучасної цивілізації, геополітичних стратегій, союзів чи конкуренції та інших глобальних чинників [17, с. 140-151].

Знаний вітчизняний вчений теоретик права М.С. Кельман у своєму опублікуванні «Юридичні конструкції як елемент юридичної діяльності» (2016) акцентує увагу на наявності багатовекторності у розумінні сутності поняття юридичної конструкції, при цьому розкриває його зміст з точки зору методології [18, с. 390-395].

Доповнюючи наукові погляди М.С. Кельмана, у 2017 році Н.М. Богущька у статті «Методологічне значення юридичних конструкцій у контексті методу правознавства» дослідила наявний стан і значення юридичних конструкцій у праві і юриспруденції, на основі чого запропонувала переосмислити зазначене явище з точки зору методу правознавства, предмета юридичної науки та власної сутності права [19, с. 10-17].

Продовжуючи аналіз окресленої проблематики, варто вказати на наукове дослідження О.О. Старицької під назвою: «Структурна характеристика юридичної конструкції права на мирні зібрання» (2019). Відтак, авторка розглядає юридичну конструкцію права на мирне зібрання з широкій точки зору, включаючи до структурних елементів конструкції саме поняття, ознаки, види, суб'єктів права на мирні зібрання [20].

Окрім аналізу періодичних наукових публікацій з тематики юридичних конструкцій, на наше переконання, окремо варто дослідити і наявні вітчизняні дисертаційні дослідження за попередньо обраним нами критерієм галузевого спрямування. Відтак, розпочнемо із дисертації О.В. Скрипника – «Юридичні конструкції спадкового права: теоретико-компаративістське дослідження» (2012), у якій науковець досліджує юридичну конструкцію в якості системоутворюючого логічного вузла на прикладі норм спадкового права. Для більш ґрунтовного аналізу дисертантом було переосмислено наявні знання щодо конкретизації сутності юридичних конструкцій, що надало автору можливість визначити такі її прояви в якості правової дійсності, системоутворюючого логічного вузла, правової моделі, що виступає засобом вираження внутрішньої архітектури явища, несе інформацію про об'єкт, визначає «субстанціональність» права. З огляду на свою наукову позицію щодо розуміння юридичних конструкцій науковцем було запропоновано новий підхід щодо осмислення спадкового права. [21].

Наступною галуззю права в межах якої здійснюється науковий пошук є податкове право. Відтак, розглянемо роботу І.І. Бабіна «Юридична конструкція податку» (2007), де дисертантом за основу було обрано податок крізь призму якого досліджувалися юридичні конструкції. Зокрема, було акцентовано увагу на самому понятті юридичної конструкції податку, виокремлено його елементи та види [22].

При цьому варто відмітити, що хоча більша частина проблематики юридичних конструкцій в періодичних наукових публікаціях розкривається саме через галузеві правові науки, то аналіз стану дисертаційних досліджень проявляє дещо іншу тенденцію, зокрема у відданні прерогативи наукових пошуків саме в теоретичній площині. Отже, першою вітчизняною дисертаційною роботою піднятої нами проблематики можна вважати напрацювання А.О. Осауленка «Нормативна конструкція ретроспективної юридичної відповідальності

в публічному праві сучасної України» (2007), що присвячена проблемі правової категорії нормативної конструкції ретроспективної юридичної відповідальності в публічному праві України, де автором не тільки подано власне визначення цього правового явища, але й звернуто увагу на характеристику його елементів. Окрім цього, науковець доводить, що специфіка нормативної конструкції юридичної відповідальності проявляється у таких аспектах як: – є похідною від норм права, сформульована і закріплена в них та носить формально-визначений характер; – є реально діючою конструкцією, що відображена у законодавстві; – має однозначно розумітися суб'єктами правозастосування та іншими учасниками її реалізації; – виражається через нормативні терміни, сформульовані законотворцем [23].

Іншим дисертаційним дослідженням з окресленої сфери є робота А.О. Дутко «Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці» (2010). Вище нами було зазначено низку наукових статей цієї вченої, логічним результатом якої є дисертаційне дослідження та монографія. Відтак, у дисертаційному напрацюванні з теоретичної точки зору авторкою здійснено аналіз юридичної природи терміну юридичної конструкції, а також висвітлено його змістовну та функціональну характеристику як засобу законотворчої техніки. Окремо акцентовано увагу на особливостях використання такої правової категорії в законотворчій практиці України. Крім цього, у дисертаційній роботі було досліджено походження юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки; визначено місце їх роль в системі законотворчої техніки. Виявлено також особливості юридичних конструкцій приватного і публічного права, зокрема на прикладах цивільного, кримінального, цивільно-процесуального і кримінально-процесуального законодавства України [24].

Щодо монографії, що вийшла друком у 2013 році і має майже таку саму назву – «Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України», то вченою, окрім зазначеного, було проаналізовано основні вимоги використання юридичних конструкцій у законотворчій практиці України, зокрема, на прикладах цивільного та цивільно-процесуального законодавства. Також виявлено функції юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки, до яких відносяться конструктивно-прагматична та нормоутворююча [25].

Ще одним результатом плідної наукової роботи є дисертаційне дослідження О.В. Зінченко «Юридичні конструкції як засіб пізнання правових явищ» (2013). Ця робота з теоретичної сторони розкриває сутнісну характеристику юридичних конструкцій як особливих структурно-організаційних та функціональних форм (засобів), використання яких безпосередньо зумовлює процес пізнання правових явищ. На основі наявних наукових джерел розкрито сутнісні характеристики юридичних конструкцій та подано авторське бачення щодо цього. У свою чергу це стало підґрунтям для подальшого дослідження класифікації та функцій (абстрактно-фіксуєючої та інноваційної) відповідного правового явища. Як і попередні науковці, О.В. Зінченко розглядає дані конструкції як елемент юридичної техніки, що у свою чергу спонукало авторку до виокремлення їх практичної значимості як відповідного засобу. При цьому, не омину розкриття зазначеного явища і питання тенденцій подальшого розвитку, де акцентовано увагу на тому, що вони (юридичні конструкції) мають задовольняти правові вимоги суспільства. Окрім практичної складової, увагу дисертантки привернуло суто наукова сторона досліджуваного питання, оскільки вона пропонує розглядати юридичні конструкції як форму вираження об'єктивної дійсності та як метод права, зокрема спеціально/конкретно-юридичний. Вказується на комплексність цього правового явища, що пояснюється логічністю, раціональністю та правовою урегульованістю. На основі цього, вченою запропоновано юридичну конструкцію розуміти як засіб пізнання правових явищ, оскільки вони, за своєю природою, корелюються із юридичним мисленням та відповідною

діяльністю, а також слугують першоджерелом правової культури [26].

Крайнім дисертаційним дослідженням, що буде розкрито нами у межах цієї наукової статті, буде робота Г.І. Неліпович (Бойко) «Юридична конструкція як засіб структурування правової інформації» (2017). Як і попередні автори, у процесі написання роботи, дисертантка досліджувала доктринальні питання щодо поняття, сутності та функцій юридичних конструкцій, а також надавала власні бачення щодо окреслених тематик. При цьому актуально акцентувати увагу на виявлених науковцем логіко-мовних вимог конструювання та структурування правової інформації. Зокрема, висвітлено взаємозв'язок між юридичною конструкцією, правовим мисленням та аналітичною юриспруденцією [27].

Висновки. Отже, на основі проведеного аналізу сучасного стану наукових правових досліджень з питань юридичних конструкцій, варто зазначити, що особливої наукової актуальності зазначене явище набуло починаючи з періоду 2000-х років, що у більшій мірі проявляється у наявності значної кількості напрацювань, підвищенням зацікавленості правників до проблем конструювання, моделювання, фор-

мування алгоритмів правової діяльності тощо. При цьому, проблематика юридичних конструкцій до теперішнього часу має здебільшого галузеве «забарвлення», що характеризує більшу частину досліджень з практичної сторони.

Розглядаючи результати вітчизняних дисертаційних досліджень, варто наголосити на тому, що на відміну від наукових статей, що вийшли друком у періодичних виданнях, питання юридичних конструкцій розкривається в тому числі з позицій загальнотеоретичної юриспруденції, що дозволяє сформулювати загальне уявлення про явище юридичних конструкцій та його прикладне значення зокрема. При цьому, більша частина напрацювань зосереджена на питаннях щодо поняття юридичної конструкції, її змісту, видової класифікації та функцій, які ще повною мірою не розкриті, потребують додаткової уваги представників теорії права, але закладають фундамент для подальших розвідок. Все разом дозволяє зробити висновок про формування позитивної тенденції активізації пошуків юристів-науковців у напрямку конструювання, а отже у напрямку проблеми більш стратегічного рівня – удосконалення правового регулювання, забезпечення умов та механізмів реалізації верховенства права.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронюк О.О. Юридична особа як нормативна. *Форум права*. 2008. № 1. С. 77-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
2. Жорнокуй Ю.М. Проблемні питання застосування конструкції «юридична особа публічного права». *Право та інновації*. 2016. № 4. С. 41-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2016_4_7
3. Коморний О.М. Договір як юридична конструкція. *Теорія і практика правознавства*. 2014. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2014_2_8
4. Біленко М. Загальні положення про договір як цивілістичну конструкцію. *Юридична Україна*. 2014. № 8. С. 35-40. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2014_8_8
5. Василенко М.Є. Юридичний інтерес як особлива юридична конструкція в системі цивільного права. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: *Юридичні науки*. 2015. Вип. 4(1). С. 102-105. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_4\(1\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_4(1)_25)
6. Спесивцев Д. С. Реєстрація речових прав на нерухоме майно як конструкція юридичного факту в майнових правовідносинах. *Право і суспільство*. 2015. № 6.2(3). С. 65-70. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6
7. Простибоженко О.С. Юридична конструкція «договору в інтересах сім'ї» у майнових правовідносинах подружжя: досвід європейських держав і перспективи гармонізації національного законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 1. С. 190-195. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2016_1_45
8. Синчук С.М. Юридична конструкція соціально-забезпечувального зобов'язання. *Університетські наукові записки*. 2009. № 2. С. 121-126. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_2_22
9. Благодар А.А. До питання про теоретичні конструкції в науці права соціального забезпечення. *Вісник Львівського університету*. Сер. : *Юридична*. 2013. Вип. 58. С. 225-232. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Inu_yu_2013_58_34
10. Гетьманцева Н.Д. Трудовий договір як множинна правова конструкція. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2019. Т. 3. С. 49-54. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2019_3_8
11. Книженко О.О. Кримінально-правова санкція як юридична конструкція. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 314-320. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2011_4_45
12. Антонюк Н.О. Усічений склад злочину: необхідна юридична конструкція чи міф? *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : *Юриспруденція*. 2014. Вип. 11(2). С. 87-89. – URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_11\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_11(2)_25)
13. Головач А.М. Давність як юридична конструкція в кримінальному праві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2014. Вип. 27(3). С. 18-21. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_27\(3\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_27(3)_6)
14. Шумило М.Є. Юридична конструкція доказів у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 1. С. 59-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkc_2018_1_8
15. Буличев А.О. Юридична конструкція адміністративно-правового статусу військовослужбовця внутрішніх військ МВС України. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2013. № 3. С. 155-160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_jur_2013_3_29
16. Жулавський С.А. Про відповідність нормативної конструкції фінансової відповідальності за Податковим кодексом України конституційним принципам юридичної відповідальності. *Публічне право*. 2013. № 3. С. 85-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_3_13
17. Герасіна Л.М. Глобальна конструкція політичної системи світу в умовах геополітичних зрушень сучасності. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія : *Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2014. № 4. С. 140-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2014_4_18
18. Кельман М.С. Юридичні конструкції як елемент юридичної діяльності *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 390-395.
19. Богуцька Н.М. Методологічне значення юридичних конструкцій у контексті методу правознавства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. С. 10-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkaeu_2017_5_3
20. Старицька О.О. «Структурна характеристика юридичної конструкції права на мирні зібрання». *Юридичний науковий електронний журнал* № 2/2019. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2019/11.pdf
21. Скрипник О.В. Юридичні конструкції спадкового права: теоретико-компаративістське дослідження: автореф. дис... канд. юрид. наук. Одеса, 2012. 21 с.
22. Бабін І.І. Юридична конструкція податку : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Чернівці, 2007. 220 с.
23. Осауленко А.О. Нормативна конструкція ретроспективної юридичної відповідальності в публічному праві сучасної України : дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2007. 218 с.
24. Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: автореф. дис. канд. юрид. наук. Львів, 2010. 21 с.
25. Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 176 с.
26. Зінченко О.В. Юридичні конструкції як засіб пізнання правових явищ. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2013. 200 с.
27. Неліпович (Бойко) Г.І. Юридична конструкція як засіб структурування правової інформації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2017. 16 с.